

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

Kortrijk - Moorseelsestraat
(prov. West-Vlaanderen)

Auteur: DECROCK Lobke
Redactie: LEEMANS Siel

Projectcode 2023B324

Projectcode:	2023B324
Naam erkend archeoloog	Monument Vandekerckhove
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Kortrijk – Moorseelsestraat
Kadasterkaart:	Kortrijk afdeling 2, sectie A, percelen 616E en 60D5
Begindatum onderzoek:	4/04/2023
Einddatum onderzoek:	4/04/2023
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, Kortrijk, middeleeuwen
Alle betrokken actoren:	Jelle Defrancq (erkend archeoloog), Lobke Decrock (archeoloog)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

Inhoudsopgave

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.1.1. Inleiding.....	4
1.1.2. Vraagstelling.....	4
1.1.3. Randvoorwaarden en onderzoekstechnieken.....	6
1.1.4. Bestaande toestand en geplande werken	7
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE.....	12
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	12
1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek.....	13
1.2.3. Gebruikt materiaal	14
1.2.5. Inbreng specialisten	14
1.3. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	14
1.3.1. Landschappelijke ligging	14
1.3.2. Historische situering.....	14
1.3.3. Archeologisch kader.....	14
2. ASSESSMENTRAPPORT	15
2.1. STRATIGRAFIE	15
2.2. ASSESSMENT SPOREN	20
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	26
2.4. ASSESSMENT STALEN	30
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE.....	30
3. SYNTHESE.....	31
3.1 DATERING EN INTERPRETATIE.....	31
3.2. CONFRONTATIE MET RESULTATEN BUREAUSTUDIE	32
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	32
4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	33
4.1. AARD VAN DE POTENTIËLE KENNIS	33
4.2. WAARDERING	33
4.3. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	33
5. SAMENVATTING	34
6. BIBLIOGRAFIE	35
6.1. BRONNEN	35
6.2. INTERNETBRONNEN.....	35
7. BIJLAGEN	36

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Onderzoeksopdracht

1.1.1. Inleiding

Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Kortrijk Moorseelestraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

In het kader van deze archeologienota werd een bureauonderzoek (2021A493, ID22432)¹ uitgevoerd. Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten, werd een vervolgonderzoek geadviseerd. Een (landschappelijk) booronderzoek werd niet aanbevolen, aangezien er binnen het projectgebied geen duidelijke indicaties zijn van een begraven bodem en/of een intacte (A)BC-horizont waarin een steentijdsite zou kunnen bewaard zijn.

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen van latere periodes (metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen) aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient verder onderzoek door middel van proefsleuven op het onderzoeksgebied plaats te vinden. Deze nota is het verslag van dit proefsleuvenonderzoek.

1.1.2. Vraagstelling

De bedoeling van het archeologisch onderzoek is te achterhalen of archeologische sporen en structuren herkend kunnen worden binnen het projectgebied (Figuur 1). Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:²

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

¹ DEVALCKENEER L., MESTDAGH B. & VERHAEVERT K., 2021.

² DEVALCKENEER L. & VERHAEVERT K., 2021.

Figuur 1: Projectie van het projectgebied op een luchtfoto genomen in de periode 2013 - 2015 (© geopunt).

1.1.3. Randvoorwaarden en onderzoekstechnieken

Om na te gaan of er relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied diende dit terrein onderzocht te worden door middel van 3 proefsleuven. De afstand tussen deze sleuven bedraagt minimum 12m en maximum 15m (van middelpunt tot middelpunt).³ Voor de uitgraving dient er gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80m tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen, die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk zuidoost-noordwest zijn georiënteerd zijn, aan te snijden.

Om zicht te krijgen op de bodemopbouw van het onderzoeksgebied werden er in een geschrinkt patroon 2 bodemprofielen aangelegd. Verder werd er getracht extra volsleuven, dwarssleuven of kijkvensters aan te leggen om beter inzicht te krijgen in de aarde van de aangetroffen archeologische sporen. Er dient 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volsleuven, dwarssleuven of kijkvensters. Op die manier werd er getracht een dekkingspercentage van 12,5% te bereiken opdat er met een minimale kost een betrouwbare inschatting kan gemaakt worden over het archeologisch potentieel van de site.

De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na afloop van het terreinonderzoek werden de sleuven gedicht op een dergelijke manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen werd.

Zowel het veldwerk als de verwerking en de rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud *in situ*.

³ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

1.1.4. Bestaande toestand en geplande werken⁴

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw trainingscentrum voor voetbalclub KV Kortrijk. Daarvoor worden enkel in het noorden van het projectgebied, aansluitend aan de Moorseelsestraat, bodemingrepen voorzien. Het huidige trainingsveld blijft in de bestaande vorm behouden en zal tijdens de geplande werken in gebruik blijven. Ook ter hoogte van de oostelijke zone worden geen werkzaamheden gepland. De bestaande verhardingen blijven er met andere woorden in hun huidige toestand behouden.

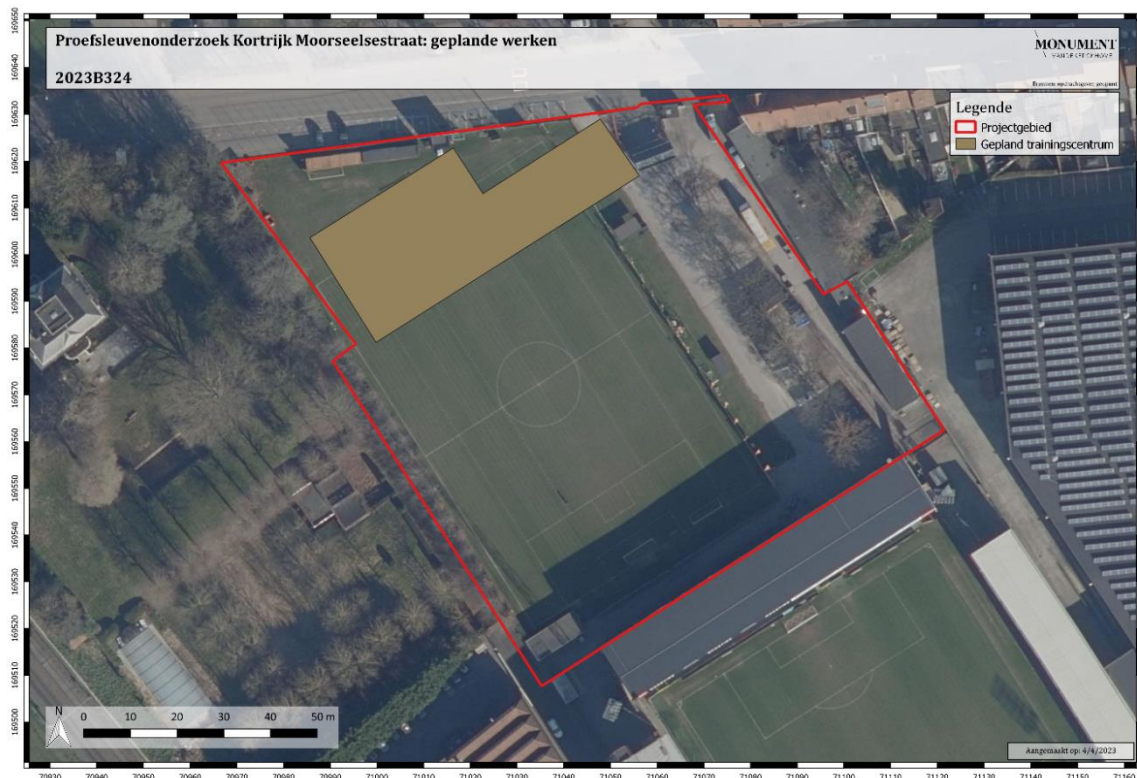
Het gebouw dat gerealiseerd zal worden, beslaat een oppervlakte van 1383m² (Figuur 2). Het zal uitgevoerd worden op paalfunderingen met een diepte van ca. 12 m onder het maaiveld en plaatselijk ook funderingsbalken. Daardoor kan ter hoogte van deze inplanting uitgegaan worden van maximale verstoring. Een kelderniveau wordt niet voorzien. Wel worden verschillende ondergrondse nutsleidingen ingewerkt in het noorden en oosten van het op te richten gebouw.

Het te realiseren gebouw zal uit drie niveaus bestaan, namelijk een gelijkvloers en twee bovenliggende verdiepingen (Figuur 4Figuur 5). Op het gelijkvloers wordt onder meer een grote trainingsruimte voorzien. Verder worden op dit niveau kleinere vertrekken met onder meer een kinéruimte, een douche/wellnessruimte, de spelerskleedkamer en verschillende opbergruimtes en burelen voorzien. Op het eerste verdiep worden onder meer verschillende burelen en een presentatieruimte voorzien. Het tweede verdiep omvat onder meer een keuken, een kantine en een lounge ruimte (Figuur 6 tot Figuur 8).

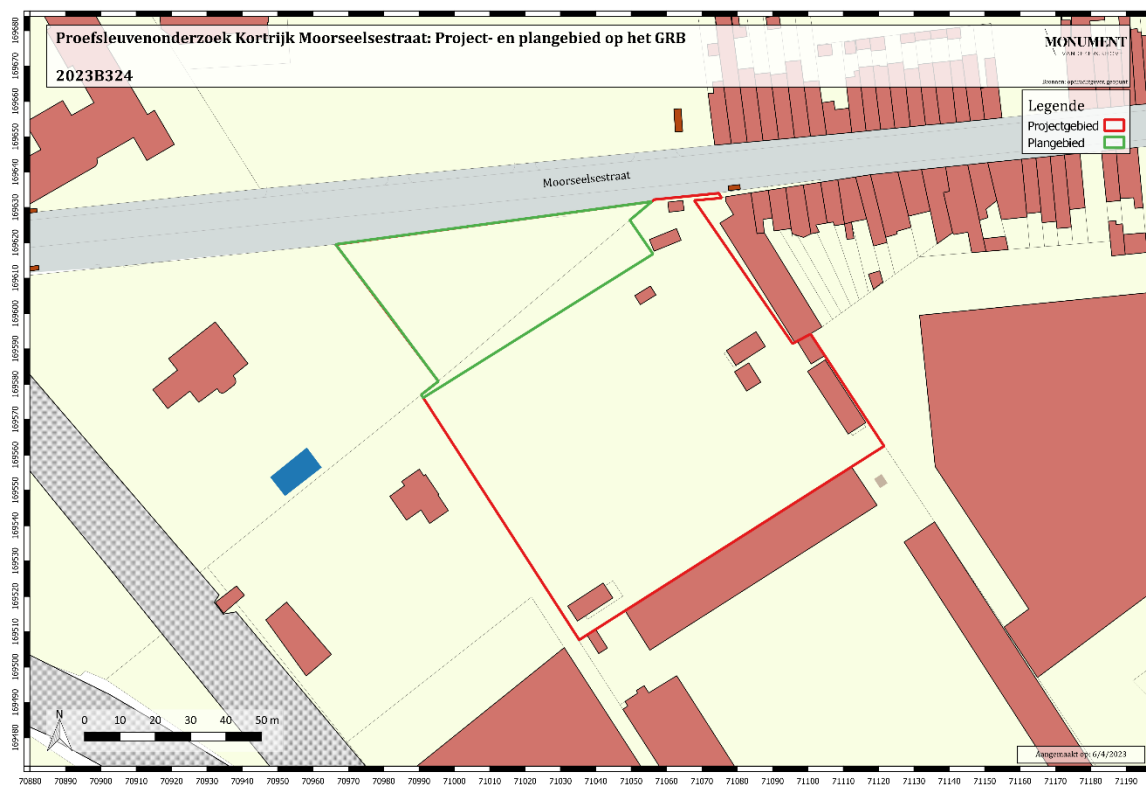
Ook de buitenzone tussen de Moorseelsestraat en het te realiseren gebouw zal worden ingericht. Deze zone heeft een oppervlakte van ca. 820m². De omgevingsaanleg is op heden nog niet concreet uitgewerkt. Wel zouden in deze zone de nutsvoorzieningen (zoals putten) gesitueerd worden wat een bodemverstoring met zich mee zal brengen. Waarschijnlijk wordt het maaiveld in deze zone plaatselijk opgehoogd in functie van de peilen ten opzichte van de openbare wegenis (Figuur 3).

Tegen de zuidelijk gevel van het gebouw wordt een smalle strook verharding voorzien die bestaat uit waterdoorlatende tegels. De oppervlakte van deze strook bedraagt 66,4m².

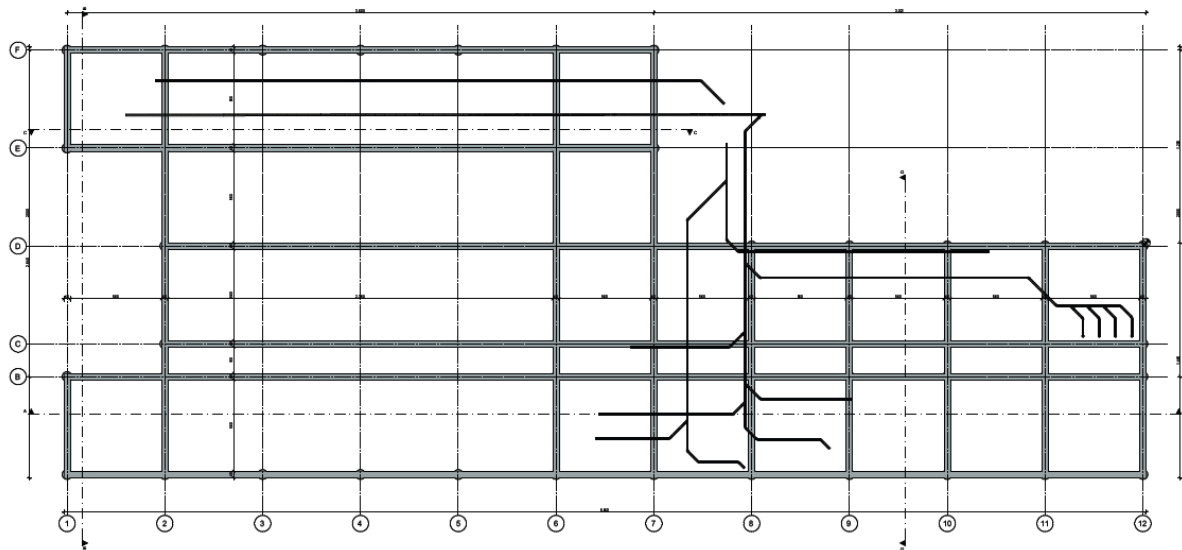
⁴ Overgenomen uit DEVALCKENEER L., MESTDAGH B. & VERHAEVERT K., 2021.
Informatie verschaft door de architect.

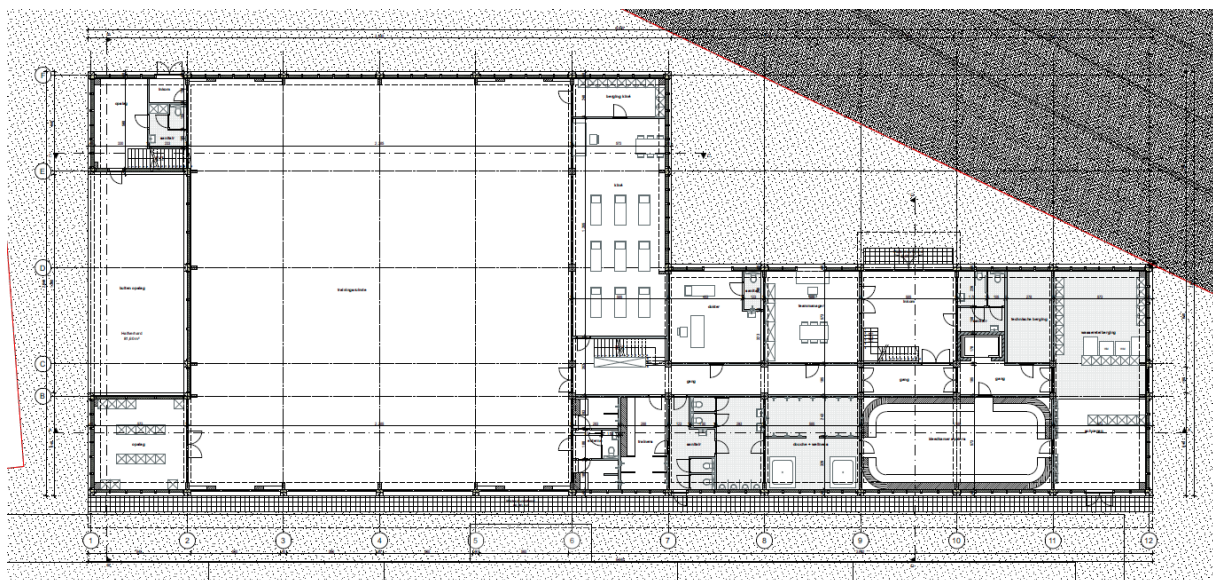
Figuur 2: De geplande werken in het projectgebied met aanduiding van het geplande trainingscentrum (bron: initiatiefnemer)

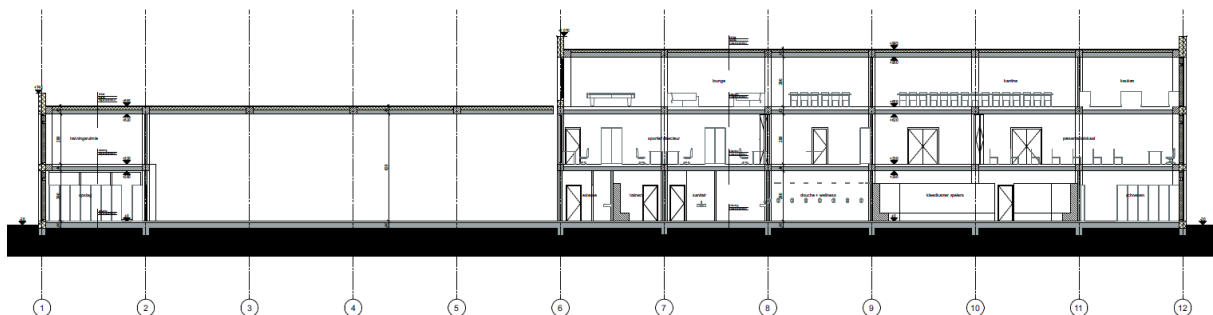
Figuur 3: Het project- en plangebied op het GRB

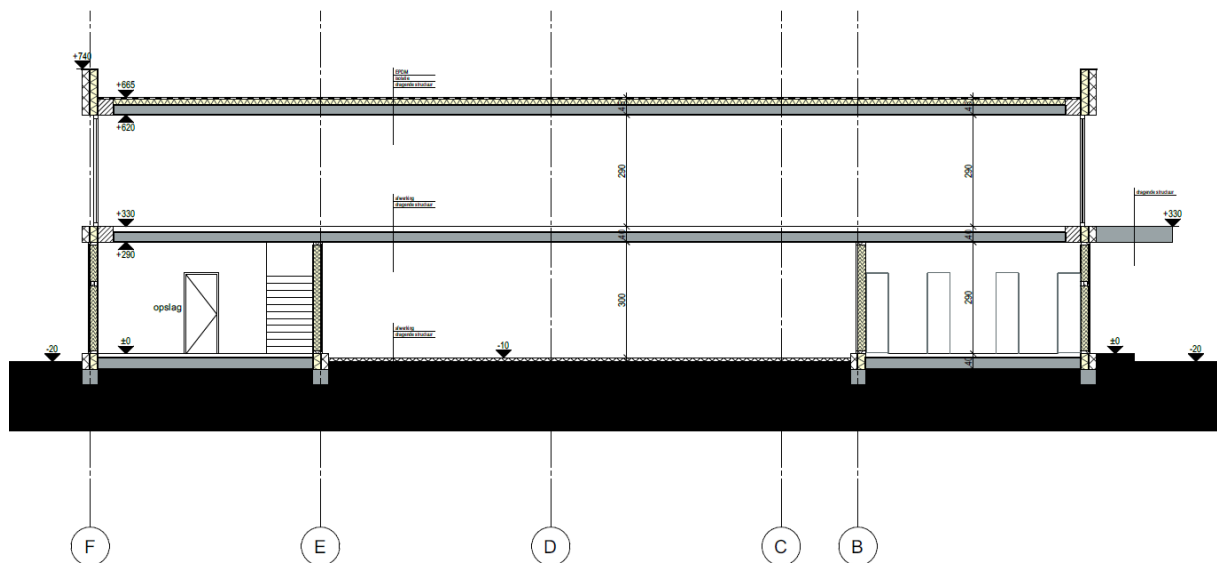
Figuur 4: Funderingsplan van het te realiseren gebouw (bron: architect).

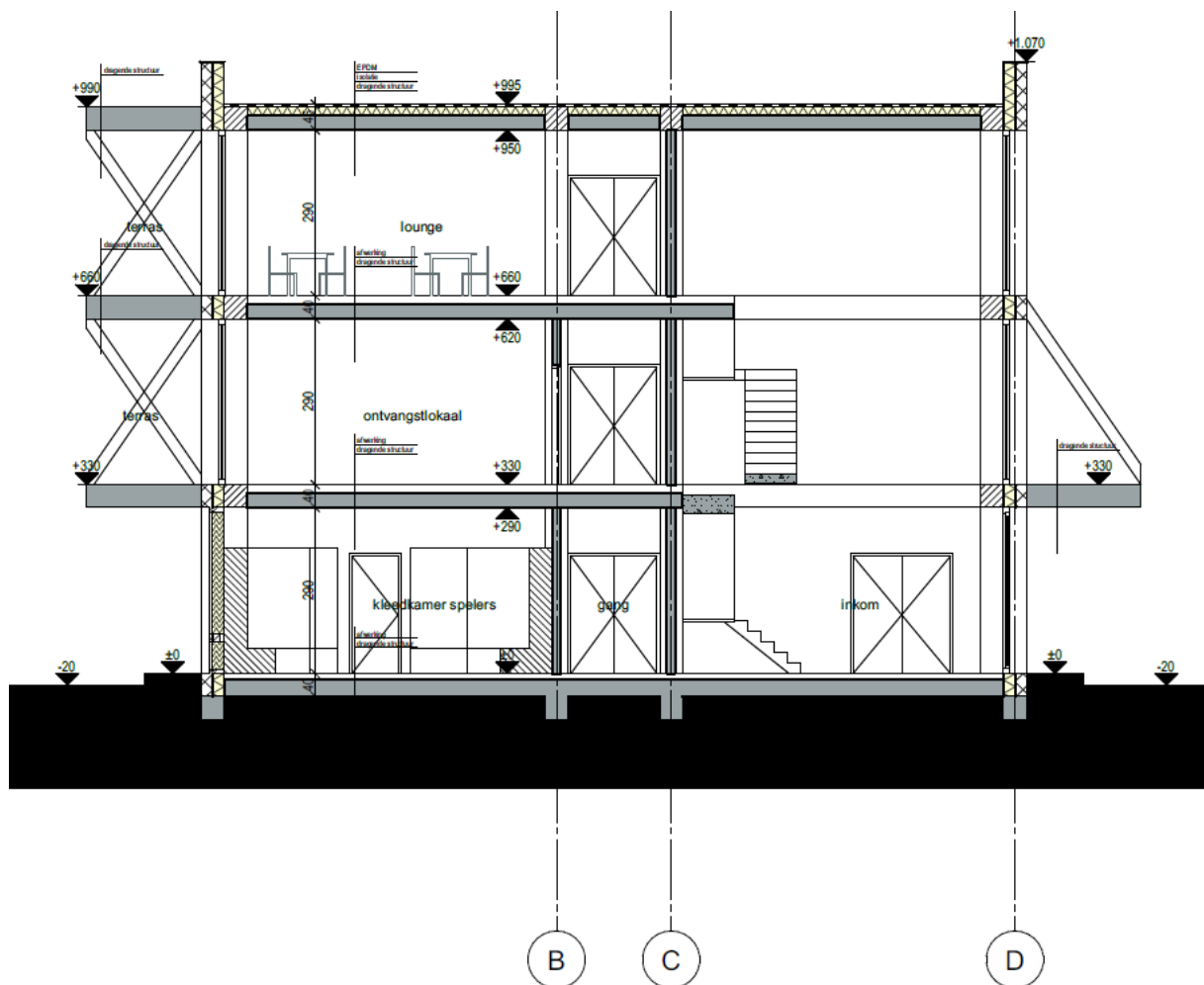
Figuur 5: Gelijkvloers van het te realiseren gebouw (bron: architect).

Figuur 6: Lengteprofiel van het te realiseren gebouw (bron: architect).

Figuur 7: Dwarsprofiel van het te realiseren gebouw (bron: architect).

Figuur 8: Dwarsprofiel van het te realiseren gebouw (bron: architect).

Op de website van de voetbalclub werden verschillende sfeerbeelden gevonden die de toekomstige situatie nog beter helpen illustreren (Figuur 9 en Figuur 10).

Figuur 9: Aanzicht van het te realiseren complex vanuit het zuiden (www.kvk.be).

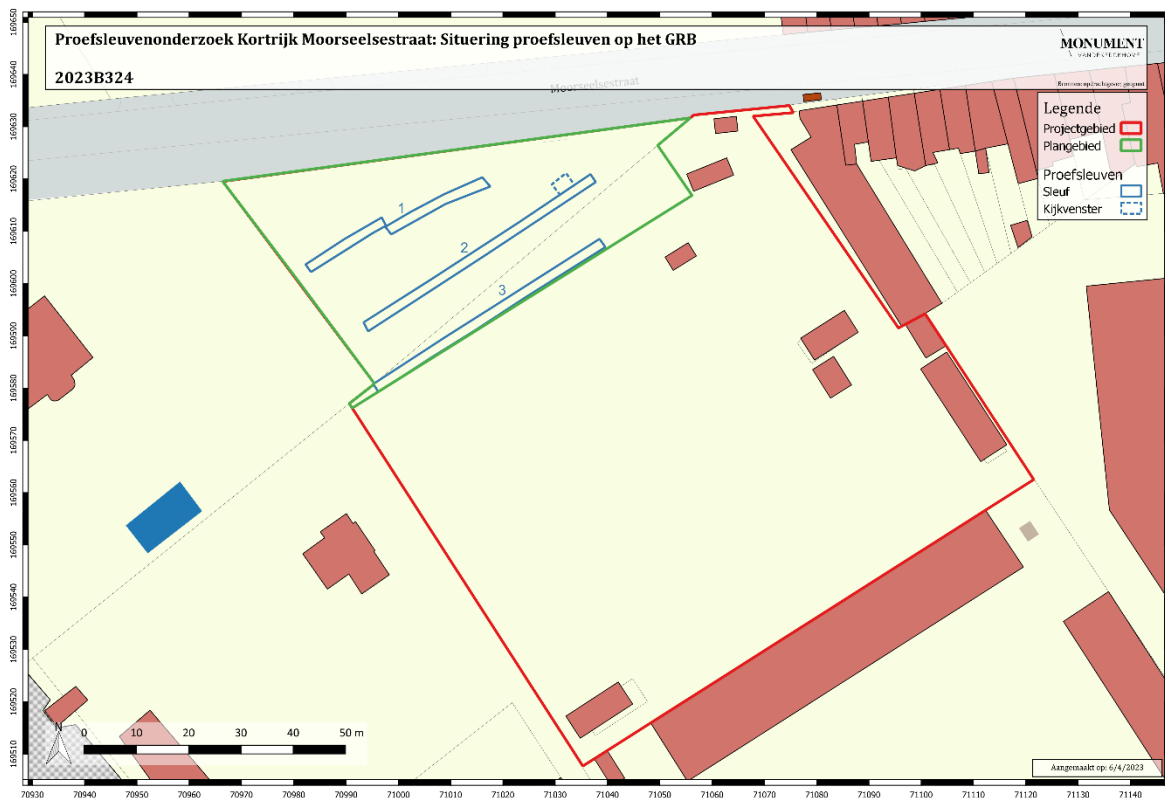

Figuur 10: Het te realiseren complex gezien vanuit het noorden (www.kvk.be).

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Hierbij werden 3 parallelle, 1,80m brede sleuven met een tussenafstand van ca.12 à 15m en een noordwest-zuidoost oriëntatie aangelegd met als doel de ondergrond archeologisch in kaart te brengen. Omwille van enkele containers gelegen in het noorden van het projectgebied, werden de sleuven een drietal meter naar het zuiden verschoven. Figuur 11 geeft de verschillende sleuven geprojecteerd op het kadasterplan weer.

Figuur 11: inplantingsplan van de proefsleuven op het kadasterplan.

Er werd ca. 268m² opengelegd van de totale 2203m² (1383m² gebouw en 820m² omgevingsaanleg), wat neerkomt op 12,17% van het totale plangebied. Tabel 1 geeft de opgelegde oppervlakten per sleuf weer.

Sleufnummer	Oppervlakte
1	71m ²
2	92m ² (+9m ²)
3	96m ²
Totaal	268m²
%	12,17%

Tabel 1: Aangelegde oppervlaktes per proefsleuf- (incl. kijkvenster)

1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider Jelle Defrancq en archeologe Lobke Decrock. Tevens werd een beroep gedaan op aardkundige Pierre Legrand. Het veldwerk vond plaats op 4 april 2023 en de sleuven werden aansluitend gedicht (Figuur 12).

Figuur 12: Overzichtsfoto van sleuf 3 vanuit het zuidwesten.

1.2.3. Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Onmiddellijk na het uitgraven werden de sporen opgeschaafd, gefotografeerd (code KOMOOR23 – 2023B324) en beschreven. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden verspreid over het terrein een tweetal wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Alle vondsten werden gerecupereerd per context en in een vondstenzakje gestoken samen met een vondstenkaartje. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in + m TAW) werd gedaan door middel van een GPS toestel.

1.2.5. Inbreng specialisten

Aardkundige Pierre Legrand werd geraadpleegd in functie van de gezette bodemprofielen.

1.3. Assessment onderzochte gebied

1.3.1. Landschappelijke ligging

Zie hoofdstuk 2.1. in het verslag van resultaten bureaustudie (2021A493).

1.3.2. Historische situering

Zie hoofdstuk 2.2. in het verslag van resultaten bureaustudie (2021A493).

1.3.3. Archeologisch kader

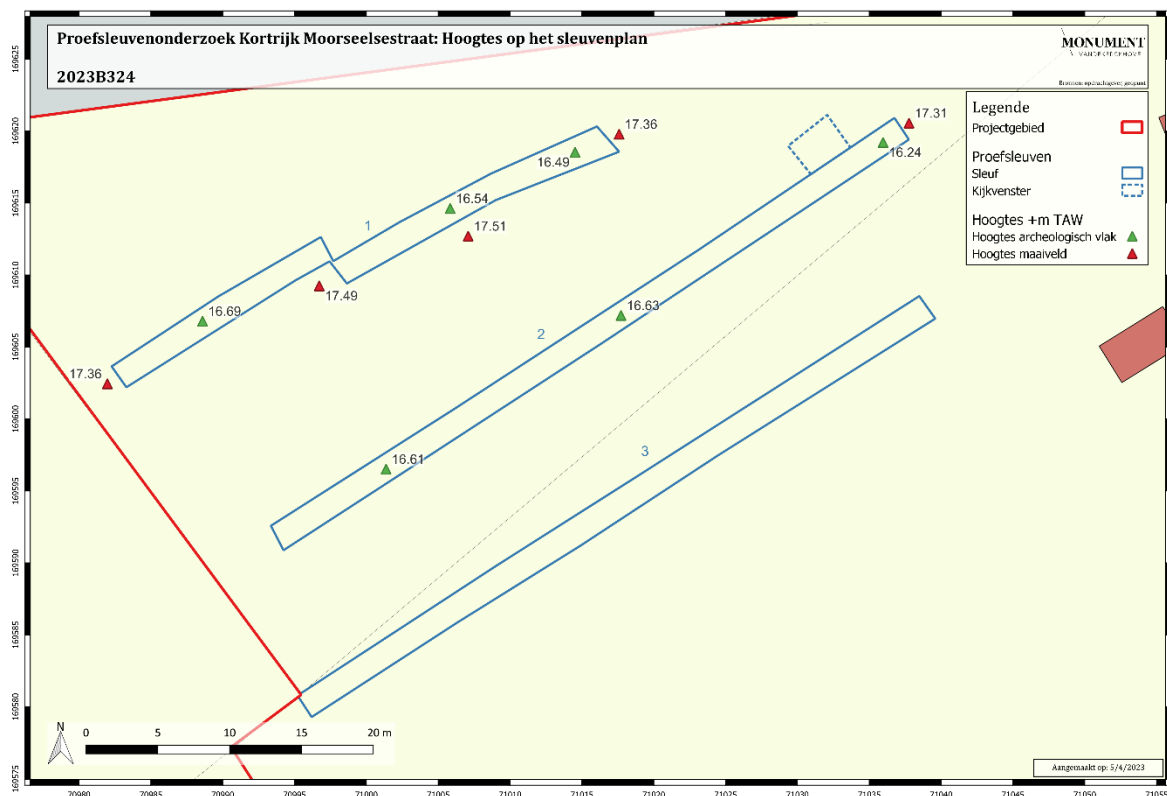
Zie hoofdstuk 2.3. in het verslag van resultaten bureaustudie (2021A493).

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Stratigrafie

Het maaiveld ter hoogte van het plangebied kent een relatief vlak verloop. De hoogtes variëren tussen de +17,31m TAW en +17,51m TAW. Gedurende de opgraving werden ook verschillende hoogtes opgemeten op het archeologisch vlak (Figuur 13). Deze hoogtes volgen dezelfde trend als het maaiveld en kennen een relatief vlak verloop, variërend tussen de +16,24m TAW en +16,69m TAW.

Omwille van een defect aan het GPS toestel konden er geen hoogtes gemeten worden in sleuf 3. Gezien het vlakke verloop van het terrein en het archeologisch vlak, kan er vanuit gegaan worden dat de hoogtes in sleuf 3 dezelfde trend volgen.

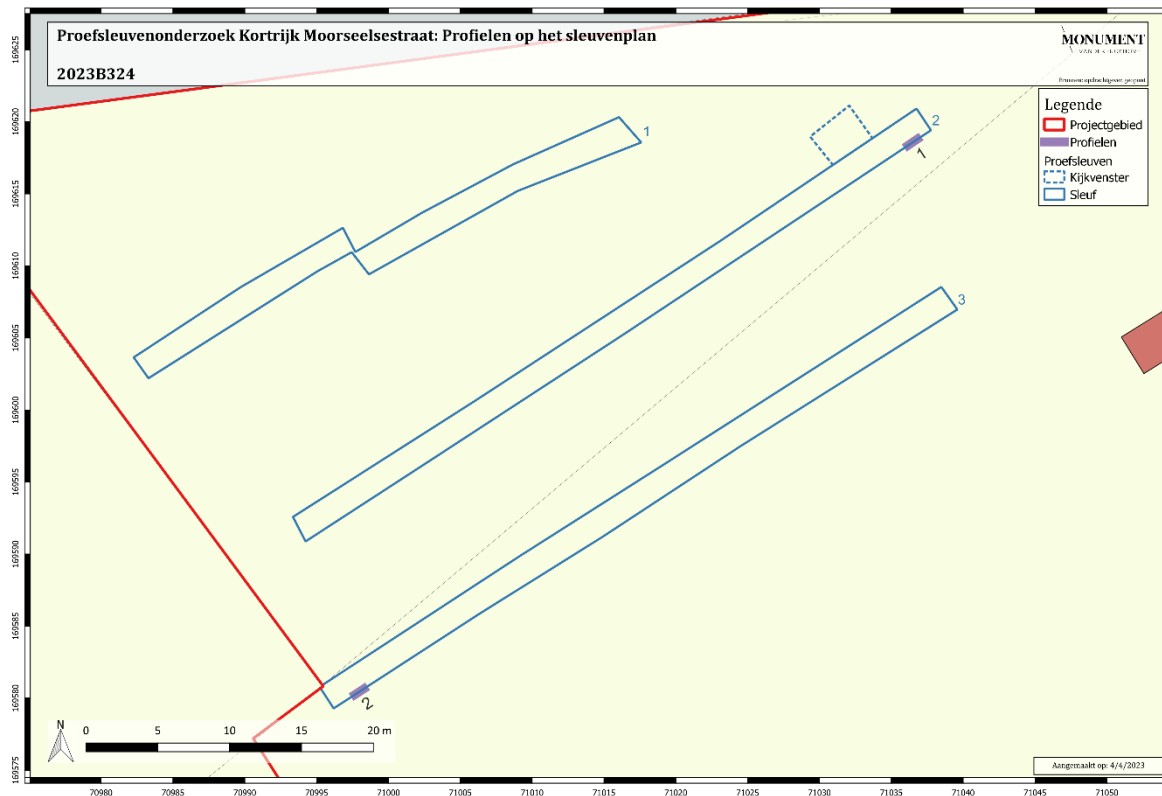

Figuur 13: Aanduiding van de hoogtewaarden (+ m TAW) op het kadasterplan.

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd nog niet in kaart gebracht. Op de bodemkaart is het projectgebied volledig als bebouwde zone (OB) gekarteerd. Deze bodems omvatten een kunstmatig bodemtype waarbij de bodem verhard of bebouwd is en hierdoor sterk verstoord. In deze bodems is het niet altijd mogelijk om het natuurlijk bodemtype te herkennen.⁵ Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden verspreid over het projectgebied 2

⁵ Geopunt.be

bodemprofielen aangelegd en geregistreerd (Figuur 14). In sleuf 1 werd er geen relevant bodemprofiel aangelegd omwille van verstoring en de eerder onduidelijke leesbaarheid van de sleufwand.

Figuur 14: Situering profielen op het sleuvenplan.

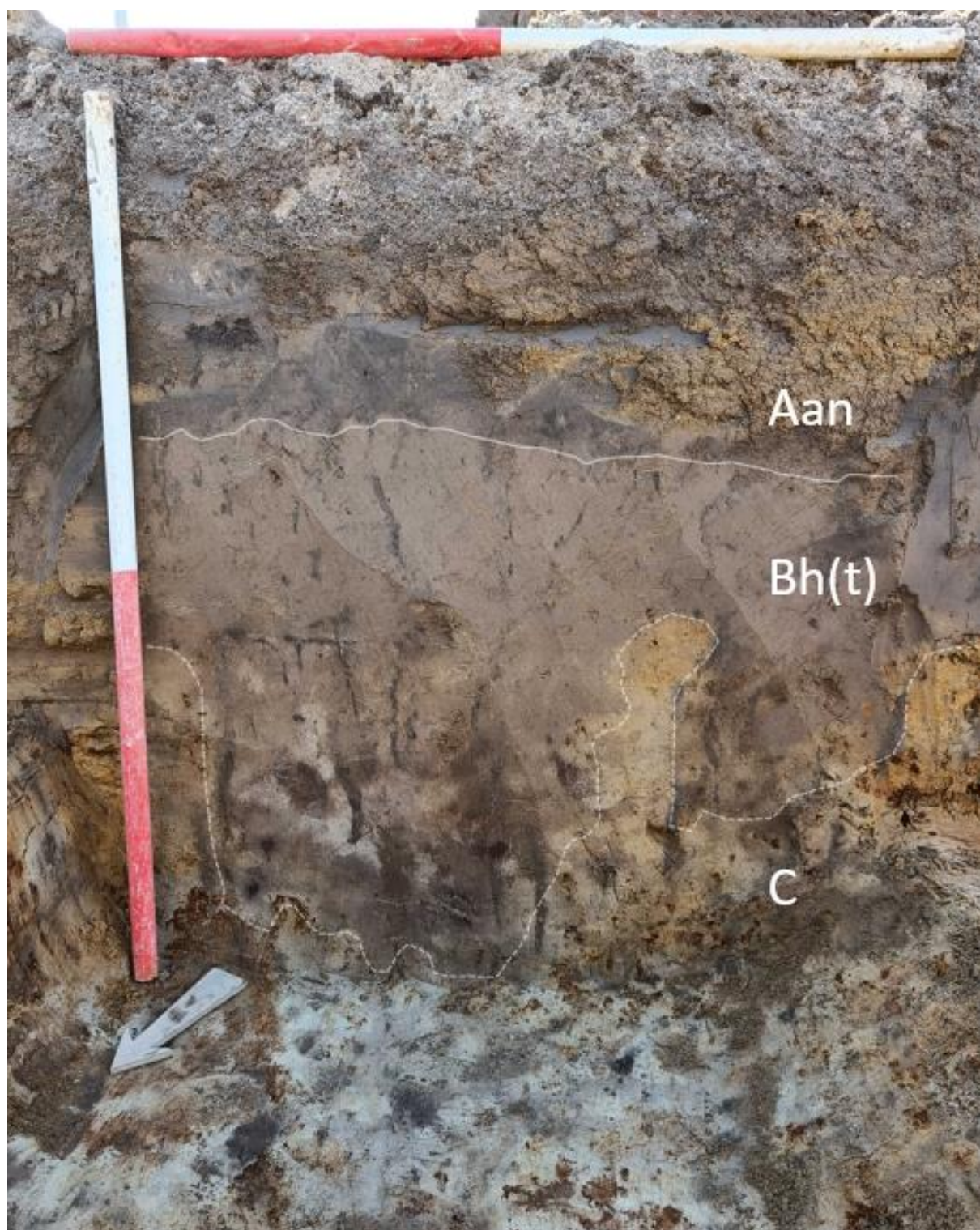
De spreiding van de geplaatste bodemprofielen geven een goed beeld van de bodemkundige opbouw van het volledige plangebied. De profielen worden hieronder besproken:

Profiel 1 bevindt zich in noordoosten in sleuf 2 en bestaat uit een Aan – Bh(t)– C bodemopbouw (Figuur 15: Zuidprofiel 1 in sleuf 2.Figuur 15). Bovenaan bevindt zich een ca. 0,30m dikke donkerbruine zandige aangevoerde A-horizont. Hieronder bevindt zich een ca. 0,50m dikke donkerbruine humeuze Bh-horizont met sporen van bioturbatie. Eronder volgt de moederbodem (C-horizont) die wordt gekenmerkt door licht oranjegeel zand met ijzer- en mangaanconcreties vanaf 0,90m-mv.

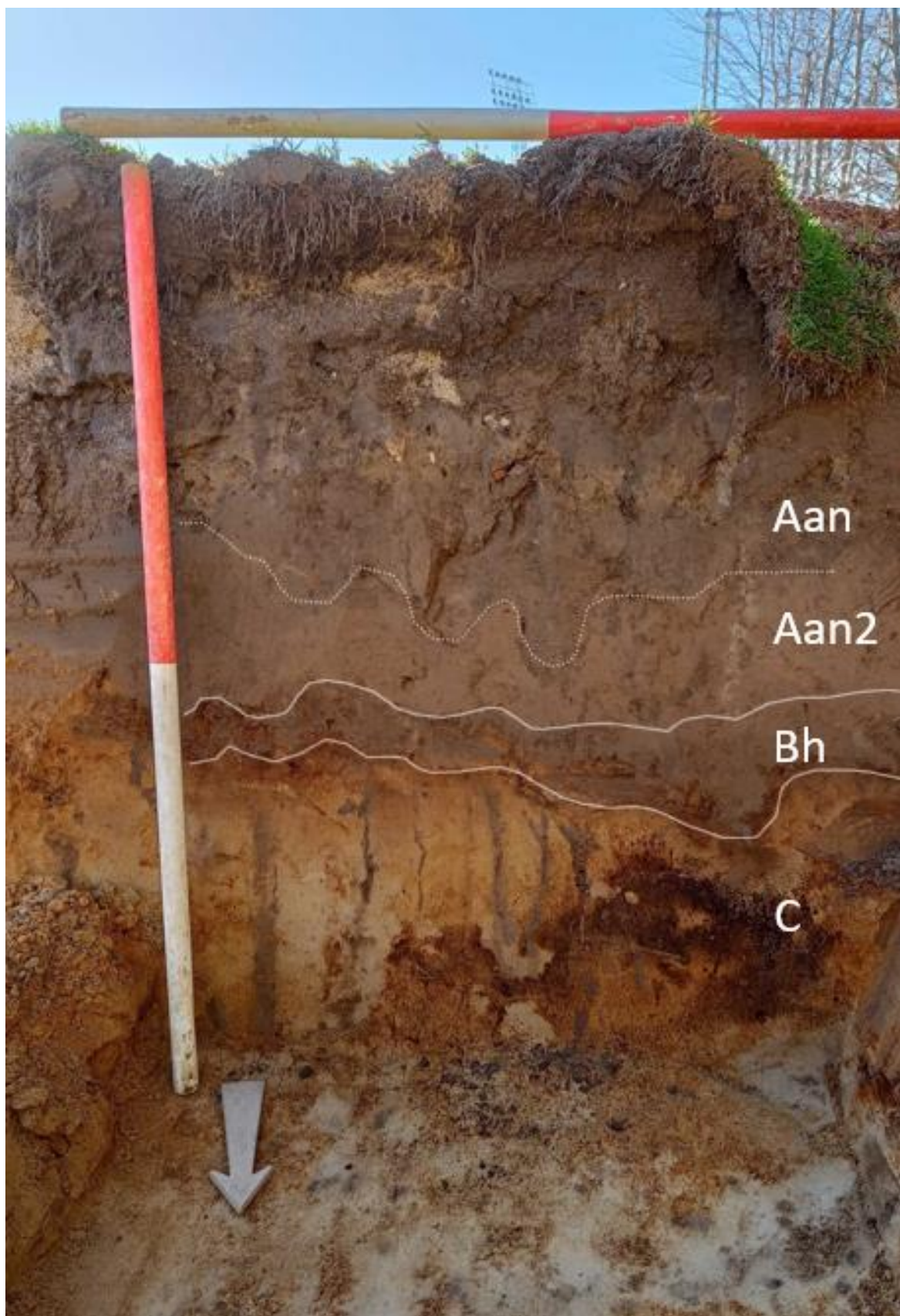
Samenvattend kan volgend fenomeen herkend worden in het bodemprofiel: een bodem met een ABC-bodemopbouw ontwikkelde zich tot een bodem met een Bt-horizont. De A-horizont werd door menselijke activiteit afgetopt, heraangelegd en aangerijkt. Hierdoor ontstaat een bodem met een ABC-sequentie met een humeuze B-horizont (Bh). De grillige overgang tussen de Bh- en de C-horizont is een indicatie van een verschillende textuur ten gevolge van de oorspronkelijke Bt-horizont die zich vermoedelijk tussen de 0,30 – 1,0 m-mv situeert.

Profiel 2 bevindt zich in zuidwesten in sleuf 3 en bestaat uit een Aan – Aan2 – Bh – C bodemsequentie (Figuur 16). Bovenaan bevindt zich een gelaagde ca. 0,50m dikke donkerbruine zandige aangevoerde A-horizont met baksteeninclusies. Deze wordt opgevolgd door een ca. 0,15m dikke donkerbruin zandige Bh-horizont. Eronder volgt de moederbodem (C-horizont) die wordt gekenmerkt door oranjegeel zand met ijzer- en mangaanconcreties vanaf 0,65m-mv.

Ook hier kan hetzelfde fenomeen herkend worden: een bodem met een ABC-bodemopbouw ontwikkelde zich tot een bodem met een Bt-horizont. De A-horizont werd door menselijke activiteit afgetopt, heraangelegd en aangerijkt. Hierdoor ontstaat een bodem met een ABC-sequentie met een humeuze B-horizont (Bh). In tegenstelling tot bij profiel 1 accumuleerde de Bh-horizont zich vlak boven de moederbodem. Het weinige verschil in textuur, nl. zand, zorgde hier voor een scherpere en vlakkere grens tussen de B- en C-horizont.

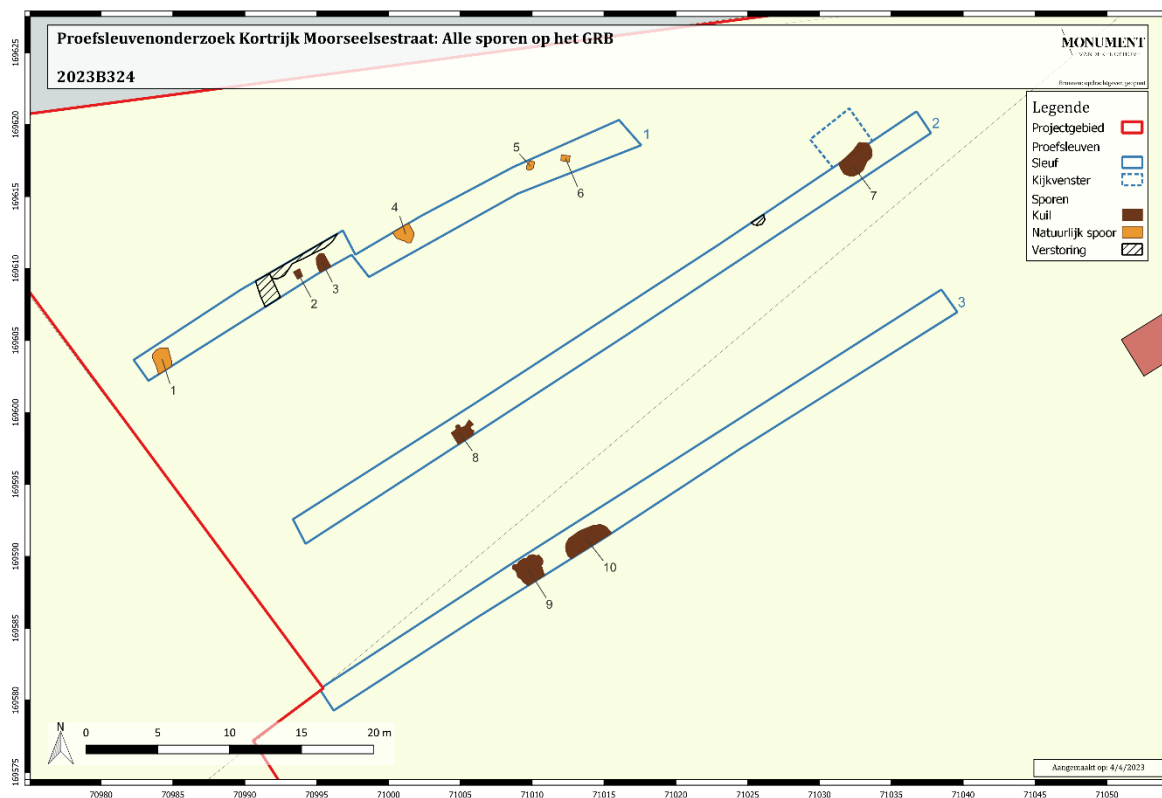
Figuur 15: Zuidprofiel 1 in sleuf 2.

Figuur 16: Zuidprofiel 2 in sleuf 3.

2.2. Assessment sporen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 10 spoornummers toegekend. Het gaat om 6 kuilen en 4 natuurlijke sporen. Verder werd er verstoring aangetroffen gerelateerd aan de drainage van de grond. De aangetroffen sporen worden hieronder besproken (Figuur 17).

Figuur 17: Projectie van het sporenplan op het kadasterplan.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in het totaal tien kuilen aangetroffen, waarvan vier als natuurlijk spoor werden geïnterpreteerd.

Drie kuilen, S4, 5 en 6 in sleuf 1 gelegen, worden gekenmerkt door een sterk **gevlekte donkerbuine vulling** (Figuur 18). Spoor 4 werd gecoupeerd en bleek een natuurlijke oorsprong te hebben (Figuur 19).

Twee kuilen, S2 en 3 in sleuf 1 gelegen, worden gekenmerkt door een sterk **gevlekte donkergrijze en -bruine vulling** en hebben een eerder onregelmatige tot ovale vorm (Figuur 20 en Figuur 21). Gezien er geen vondstmateriaal of inclusies aangetroffen werden, blijft de functie en datering van deze kuilen onbepaald.

In sleuf 2 werden twee kuilen, S7 en 8, aangetroffen met een **bruine vulling**. In beide sporen zijn ook houtskoolspikkels aanwezig. Spoor 8 kent een heel onregelmatige vorm met een lengte van ca. 1,40m (Figuur 24). Spoor 7 kent een eerder sleutelgatvormige vorm met een

lengte van ca. 2,70m en een breedte van ca. 1,30m (Figuur 22). Het spoor werd in de zuidelijke hoek gecoupeerd en kent een duidelijke aflijning (Figuur 23). Verder werden in dit spoor twee vondsten aangetroffen: een fragment rood aardewerk en een fragment rood gebakken bouw materiaal (cf. 2.3). De fragmenten dateren deze kuil grofweg in de (volle) middeleeuwen.

Tot slot werden in sleuf 3 twee kuilen aangetroffen, S9 en 10. Beide kuilen worden gekenmerkt door een **bruine vulling rijk aan houtskool**. Spoor 9 kent een eerder onregelmatige vorm met een doorsnede van ca. 1,70m (Figuur 25). Voornamelijk langs de rand is het spoor rijk aan houtskool en spikkels vebrande leem. In het spoor werden twee vondsten aangetroffen: een fragment grijs aardewerk en een en een fragment rood gebakken bouw materiaal (cf. 2.3). De fragmenten dateren ook deze kuil grofweg in de (volle) middeleeuwen. Spoor 10 heeft een (halve) ovale vorm met een lengte van ca. 3,30m en een breedte van ca. 1,30m (Figuur 26). Deze sporen konden niet volledig worden vrijgelegd gezien de uiterste grens van het plangebied reeds bereikt was. Gezien er geen vondstmateriaal aangetroffen werden, blijft ook de functie en datering van deze kuil onbepaald.

Figuur 18: S4 uit sleuf 1 in het vlak

Figuur 19: Coupe op S4

Figuur 20: S2 uit sleuf 1 in het vlak

Figuur 21: S3 uit sleuf 1 in het vlak

Figuur 22: S7 uit sleuf 2 in het vlak

Figuur 23: Coupe op S7

Figuur 24: S8 uit sleuf 2 in het vlak

Figuur 25: S9 uit sleuf 3 in het vlak

Figuur 26: S10 uit sleuf 3 in het vlak

2.3. Assessment vondsten⁶

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 5 inventarisnummers toegekend aan het vondstmateriaal uit de archeologische sporen. Het gaat om 3 fragmenten aardewerk en 2 fragmenten bouw materiaal.

Inventarisnummer 1 en 2 omvatten de vondsten aangetroffen in kuil S7, respectievelijk een eerder fijn verschaald fragment rood aardewerk met een grijze kern en een fragment rood gebakken bouw materiaal (Figuur 27, Figuur 28 en Figuur 29). De vondsten lijken het spoor (S7) te dateren in de (volle) middeleeuwse periode.

Inventarisnummer 3 en 4 omvatten de vondsten aangetroffen in kuil S9, respectievelijk een fragment korrelig grijs aardewerk en een fragment rood gebakken bouw materiaal (Figuur 30 en Figuur 31). De vondsten lijken ook dit spoor (S9) te dateren in de (volle) middeleeuwse periode.

Inventarisnummer 5 bevat de losse vondst aangetroffen in sleuf 1 ter hoogte van de versterking. Het gaat om een bodemfragment langs buiten groen en langs binnen geel geglaazuurd wit aardewerk (Figuur 32).

Figuur 27: Inventarisnummer 1, S7 - fragment rood aardewerk

⁶ DE GROOTE K., 2014

Figuur 28: Inventarisnummer 1, S7 - Fragment rood aardewerk met grijze kern

Figuur 29: Inventarisnummer 2, S7 - Fragment rood gebakken aardewerk

Figuur 30: Inventarisnummer 3, S9 - Fragment grijs aardewerk

Figuur 31: Inventarisnummer 4, S9 - Fragment rood gebakken aardewerk

Figuur 32: Inventarisnummer 5, LV - Bodemfragment groen/geel geglazuurd aardewerk

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3. SYNTHESE

3.1 Datering en interpretatie

Het terrein wordt gekenmerkt door een zandige Aan-Bh/t-C- bodemopbouw. Deze bodem kwam tot stand doordat een ABC-bodemopbouw zich ontwikkelde tot een bodem met een Bt-horizont. De A-horizont werd door menselijke activiteit afgetopt, heraangelegd en aangerijkt. Hierdoor ontstond een bodem met een ABC-sequentie met een humeuze B-horizont (Bh). De moederbodem bevindt zich tussen de 0,60 – 1m-mv en wordt gekenmerkt door oranjegeel zand met ijzer- en mangaanconcreties.

Het maaiveld kent een relatief vlak verloop op gemiddeld + 17,40m TAW. Het archeologisch niveau volgt deze trend en bevindt zich op gemiddeld + 16,53 m TAW.

Desondanks de beperkte oppervlakte van de site, wordt ze gekenmerkt door een eerder hoge sporendensiteit. Er konden binnen het plangebied een reeks relevante kuilen worden onderscheiden. Deze kuilen bestaan uit een donkerbruine vulling rijk aan houtskool. In een kuil (S9) werd ook verbrand leem aangetroffen. Dit doet vermoeden dat het mogelijks om (*in situ*) verbrande resten zou kunnen gaan. Dit soort sporen zijn mogelijks te associëren met ambachtelijke activiteiten.

Een kuil (S7) heeft een eerder sleutelgatvormige vorm. Ondanks de coupe kon de aard en functie van de kuil nog niet bepaald worden. Ook kuil S8 heeft een eerder opmerkelijke vorm. Het spoor wordt in het vlak gekarakteriseerd door een tweetal uitstekende toppen en is ook rijk aan houtskool. Verder kunnen enkele van deze kuilen (S7 en 9) op basis van het aangetroffen vondstenmateriaal in de (volle) middeleeuwen geplaatst worden.

Op basis van de vorm en inhoud van de kuilen kon nog geen duidelijke functie worden onderscheiden. De aard en omvang van de reeds aangetroffen sporen doen vermoeden dat het eerder om een off-site fenomeen gaat, mogelijks te associëren met ambachtelijke activiteiten. Gezien de ligging van de site, op een hoger deel zo'n 350m van de Leie, is de aanwezigheid van een archeologische site niet onwaarschijnlijk. Bovendien is de bestaande archeologische kennis van deze periode in de omgeving schaars. Hierdoor beschikken we nog over onvoldoende informatie om sluitende interpretaties over de sporen en de site te kunnen maken. De schaarste aan kennis over de site, maakt dat deze een bijzonder potentieel op lokale en regionale kennisvermeerdering bezit.

3.2. Confrontatie met resultaten bureaustudie

Op basis van de bodemkaart kon de kans op het aantreffen van een archeologische sporen niet worden uitgesloten. Voor de periodes ouder dan de middeleeuwen is er voor het projectgebied geen enkele indicatie voor de aan- of afwezigheid van bewoning. Uit opgravingen in de ruime omgeving (ca. 1,5km) is gekend dat er reeds in de Romeinse periode bewoning was in Kortrijk. Na een kleine terugval in de laat-Romeinse periode en de vroege middeleeuwen bloeit Kortrijk weer als grote stad met een belangrijke regionale functie.

Na het vooronderzoek kan deze hypothese deels bevestigd worden. Ondanks de relatief beperkte oppervlakte van de proefsleuven, werden er verschillende relevante archeologische sporen aangetroffen. Het proefsleuvenonderzoek bevestigt de verwachting op archeologische sporen uit de (volle) middeleeuwen. Echter, de exacte aard, omvang en datering van de site blijft onbepaald en maakt deel uit van het vervolgonderzoek.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen werden opgenomen met betrekking tot het proefsleuvenonderzoek:

- **Zijn er archeologische sporen aanwezig?**

Ja, in het totaal werden er 6 archeologisch relevante sporen aangetroffen. Het betreft 6 kuilen.

- **Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?**

De bodemgesteldheid is goed. Enkel in sleuf 1 is de bodem deels verstoord ten gevolge van de aanleg van drainage. Echter, de aangetroffen sporen kennen een goede bewaringstoestand.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?**

De sporen zijn toe te schrijven aan verschillende kuilen. Slechts enkele bevatten vondstmateriaal die de sporen kan dateren in de (volle) middeleeuwen. Gezien er geen vondstmateriaal of inclusies werden aangetroffen in de andere kuilen, blijft de functie en datering onbepaald.

Tot nog toe wijzen de reeds aangetroffen sporen en resten niet op bewoning. De houtskoolrijke kuilen, waarvan een ook verband leem bezit, kunnen mogelijks een indicatie zijn voor ambachtelijke activiteiten ter hoogte van de site.

- **Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?**

Het projectgebied bevindt zich ten noorden van de Leie, een zeer aantrekkelijke locatie voor de mens in het verleden. De bodemkaart geeft geen indicatie voor een gunstige bodemopbouw. Echter, de gezette bodemprofielen tonen een intacte ABC-bodemopbouw.

- **Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?**

De aard en omvang van de aangetroffen sporen doet vermoeden dat het eerder om een off-site fenomeen gaat, mogelijks te associëren met ambachtelijke activiteiten. Gezien de ligging van de site, op een hoger deel zo'n 350m van de Leie, is de aanwezigheid van een archeologische site niet onwaarschijnlijk. Bovendien is de bestaande archeologische kennis van deze periode in de omgeving schaars. Hierdoor beschikken we nog over onvoldoende informatie om sluitende interpretaties over de sporen en de site te kunnen maken. De schaarste aan kennis over de site, maakt dat deze een bijzonder potentieel op lokale en regionale kennisvermeerdering bezit.

- **Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?**

Het plangebied dient verder onderzocht te worden door middel van een vlakdekkende opgraving. Voor meer informatie omtrent het vervolgonderzoek wordt verwezen naar het Programma van Maatregelen.

4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING

4.1. Aard van de potentiële kennis

De kennisvermeerdering na dit archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat erin dat het terrein vanaf de middeleeuwen in cultuur is gebracht.

4.2. Waardering

De prospectie met ingreep in de bodem leverde het bewijs dat de gronden vermoedelijk lang in gebruik waren. Ook archeologisch onderzoek naar de (volle) middeleeuwen in de nabije omgeving van het projectgebied is beperkt. De schaarste aan kennis over deze site, maakt dat deze een bijzonder potentieel op lokale en regionale kennisvermeerdering bezit. Het potentieel tot kennisvermeerdering van de waargenomen archeologische sporen wordt als hoog ingeschat en een vervolgonderzoek wordt geadviseerd.

4.3. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder onderzoek op het plangebied wordt aanbevolen en zou leiden tot een vermeerdering van de kennis. Voor meer informatie omtrent het vervolgonderzoek wordt verwezen naar het Programma van Maatregelen.

5. SAMENVATTING

Op basis van de geplande verstoring in de bodem ter hoogte van de Moorseelsestraat te Kortrijk (perceelnummers 616E en 60D5) dringt zich na een grondige bureaustudie een archeologisch vooronderzoek op. Het projectgebied is 10 585m² groot. Echter, de geplande werken omvatten een oppervlakte van 2203m². Op het plangebied wordt namelijk de bouw van een nieuw trainingscentrum voor voetbalclub KV Kortrijk gepland. Ter hoogte van dit plangebied werd het terrein onderzocht aan de hand van proefsleuven.

Op basis van de gezette profielen kon op het terrein en eerder droge zandige bodem met een humeuze B-horizont herkend worden. Het archeologisch vlak verloopt, net als het maaiveld, relatief vlak op een diepte tussen de +16,24m TAW en +16,69m TAW.

Op het terrein werden 3 sleuven aangelegd met NW - ZO oriëntatie. De proefsleuven werden ingepland op basis van de resultaten uit het voorgaande bureauonderzoek. In totaal konden bij het proefsleuvenonderzoek 6 relevante archeologische sporen opgemeten worden, verspreid over de 3 sleuven.

De site wordt gekenmerkt door een relatief hoge sporendensiteit. Er konden binnen het plangebied namelijk een reeks relevante kuilen worden onderscheiden. De kuilen worden gekenmerkt door een donkerbruine vulling rijk aan houtskool. In kuil S9 werden ook spikkels verbrand leem aangetroffen. Dit doet vermoeden dat het mogelijks om (*in situ?*) verbrande resten zou kunnen gaan. Ook kuil S8 is rijk aan houtskool en heeft een opmerkelijke vorm. Verder kunnen enkele van de kuilen op basis van het aangetroffen vondstenmateriaal in de (volle) middeleeuwen geplaatst worden.

De aard en omvang van de aangetroffen sporen doet vermoeden dat het eventueel om een off-site fenomeen gaat en mogelijks te associëren met ambachtelijke activiteiten. Gezien de ligging van de site, op een hoger deel zo'n 350m van de Leie, is de aanwezigheid van een archeologische site niet onwaarschijnlijk. Echter, archeologische sporen uit deze periode in de nabije omgeving zijn gering, waardoor we over onvoldoende informatie beschikken om sluitende interpretaties over de site kunnen geven. De schaarste aan kennis over de site, maakt dat deze een bijzonder potentieel op lokale en regionale kennisvermeerdering bezit.

Omwille van deze relevante archeologische sporen wordt er verder archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. Er dienen bijkomende maatregelen genomen te worden. Deze maatregelen worden verder uitgewerkt in bijhorend programma van maatregelen.

6. BIBLIOGRAFIE

6.1. Bronnen

- DEGROOTE K. 2014. Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw) Deel I.
- DEVALCKENEER L., MESTDAGH B. & K.VERHAEVERT. 2021. Archeologienota. Verslag van resultaten bureauonderzoek. Kortrijk Moorseelsestraat. Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.
- DEVALCKENEER L. & K.VERHAEVERT. 2021. Archeologienota. Programma van Maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem. Kortrijk Moorseelsestraat. Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.
- HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. & A. ERVYNCK. 2016. Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.

6.2. Internetbronnen

- [Geopunt.be](https://geopunt.be)
- [Dov.vlaanderen.be](https://dov.vlaanderen.be)
- [Inventaris.onroenderfgoed.be](https://inventaris.onroenderfgoed.be)
- [Loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas](https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas)

7. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Situering projectgebied op een recente luchtfoto
- Bijlage 2: Geplande werken
- Bijlage 3: Project- en plangebied op het GRB
- Bijlage 4: Situering proefsleuven op het GRB
- Bijlage 5: Hoogtes op het sleuvenplan
- Bijlage 6: Profielen op het sleuvenplan
- Bijlage 7: Alle sporen op het GRB
- Bijlage 8: Sporenlijst
- Bijlage 9: Inventarislijst
- Bijlage 10: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://monarcheo.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%22cac97c10-6e39-40ab-8977-afd6010d67de%22%7D¶meters=%7B%7D>